

працюємо з нормативними документами

Зазвичай вихователь-методист наприкінці навчального року зіставляє й аналізує зміст чинних освітніх програм та обирає ту, яка буде найефективнішою для роботи дошкільного закладу в наступному році. При цьому він бере до уваги потреби дітей, соціальні умови їх розвитку та регіональні особливості, що впливають на освітній процес. Пропонуємо ознайомитися з програмою «Я — киянин», що розроблена з урахуванням регіонального чинника, адже призначена для впровадження в роботу дошкільних навчальних закладів столиці

Алла ГОНЧАРЕНКО,
доцент кафедри методики
та психології дошкільної
і початкової освіти Інституту
підлядипломної педагогічної
освіти Київського університету
імені Бориса Грінченка,
канд. пед. наук

Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Я — киянин»: особливості та можливості впровадження

Регіональна парціальна програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Я — киянин» (*галі* — програма) розроблена для педагогів столичних дошкільних закладів усіх типів. По суті, це перша спроба розроблення програми, мета якої — якомога повніше задовольнити потреби населення столиці в освітніх послугах. **Передумовою створення** програми стала політика Київської міської ради щодо національно-патріотичного виховання молоді та збереження культури рідного міста. Розглянемо основні **особливості** цієї програми.

Зміст. Умови проживання та виховання дітей дошкільного віку у великому місті, а тим паче в столиці, істотно відрізняються від тих, що створені в інших населених пунктах. До того ж на столицю України покладено багато функцій, які не виконують інші мегаполіси держави. З огляду на це постала необхідність відобразити в **програмно-методичному забезпеченні** етнічні, історичні, природничо-кліматичні, соціокультурні та міграційні особливості Києва, які варто враховувати під час організації освітнього процесу дошкільного навчального закладу. Тож програма стала цілісним комплексом адаптованого змісту про столицю для дітей старшого дошкільного віку, що **передбачає**:

- максимальне використання етнічних зразків та історичної спадщини кожного з районів Києва;
- стимулювання інтересу дітей до найближчого їм міського простору;
- спонукання до поліпшення життєвих умов у своїй оселі, на своїй вулиці, у своєму мікрорайоні, місті.

Ключові слова:
парціальна програма
«Я — киянин»;
принцип родинцентризму;
орієнтири програми;
соціокультурний ландшафт
столиці; експериментальне
педагогічне дослідження
«Виховуємо киянина»

Завдання. Серед основних завдань програми вбачаємо такі:

- *пробуджувати* інтерес дітей до самотньої культури столиці, прилучати їх до її духовних джерел;
- *забезпечувати* рідномовне середовище для багатонаціональної спільноти Києва;
- *виховувати* соціально відповідальних та патріотично налаштованих особистостей;
- *формувати* в уяві цілісну картину життя рідного міста.

Основний принцип. Базовим принципом, покладеним в основу програми, є принцип **родиноцентризму**. Його суть полягає в інтеграції індивідуальної, родинної й суспільної складових на регіональному ґрунті. Тож і реалізація змісту програми буде успішною лише за умови ефективної взаємодії й зацікавлення в позитивному результаті як педагогів дошкільного закладу, так і батьків дошкільників. Тобто впровадження програми потребує тісного партнерства між педагогічним колективом і родинами вихованців.

Пріоритетні методи та прийоми. Програма надає пріоритет **практичним та ігровим** методам і прийомам, оскільки вони мають найпотужніший розвивальний вплив на дошкільників, і менше уваги приділяє словесним методам. Адже дошкільна педагогіка — це педагогіка не слова, а дії.

Програма спонукає вихователів, обираючи методи роботи з дітьми, виходити **за межі групи, дошкільного закладу**. Доцільно звертати увагу дошкільників на широкий простір довкілля, ознайомлювати дітей з різними куточками свого мікрорайону.

Основні орієнтири. Знанневий компонент не переобтяжує зміст програми, оскільки вона зорієнтована насамперед на забезпечення співпраці дітей, розвиток тих форм життєдіяльності, що викликають у дошкільників радість, здивування, а отже — пізнавальний інтерес. Так, програма акцентує увагу на таких аспектах, як:

- посилення в дітей мотивації до пізнання;
- підтримання їхніх фізичних сил;
- розвиток натхнення й задоволення дошкільників від усього нового, очікуваних результатів діяльності та власних докладених зусиль.

Ще один орієнтир програми — ознайомлення дошкільників зі способом **творення соціокультурного ландшафту столиці** на прикладі, який мають подавати педагоги та батьки. Тут ми покладемося передусім на природне прагнення дошкільників до наслідування, за допомогою якого вони пізнають світ.

Окрім цього, передбачаємо, що виховання дітей матиме непря- мий, невиражений характер, де вирішальним чинником буде безпосередня діяльність кожної дитини. Тож до ключових орієнтирів програми відносимо **поєднання почуттєвих переживань та дієво- поведінкових реакцій** дітей. Так, програма надає виняткового значення емоційному наповненню змодельованих виховних ситуацій, адже, як стверджував давньогрецький філософ Аристотель, в інтелекті немає нічого, що не пройшло б через почуття.

Програму «Я — киянин» рекомендовано Вченою радою ІГПО Київського університету імені Бориса Грінченка (протокол № 4 від 22 січня 2015 року)

Зазначимо також, що поняття «заохочувати», «підтримувати бажання», «пробуджувати», «моделювати ситуацію», «наповнити середовище» нині витіснили звичні нам «навчати», «продовжувати навчати», «формувати знання», «закріплювати знання». Саме тому програма зорієнтована не так на озброєння дітей теоретичними знаннями про їхнє місто, як на розвиток і виховання їх умілими, самостійними, життєво компетентними киянами.

Перспективи. Створення програми є першим кроком до розроблення **програмно-методичного комплексу**, що охоплюватиме:

- методичні рекомендації до програми;
- електронні навчально-наочні посібники для педагогів та дітей;
- розвивальну, навчальну літературу для всіх учасників освітнього процесу, зокрема й для батьків.

Тобто ми маємо на меті створити широке інформаційне поле, що сприятиме варіативній і якомога повнішій реалізації програми, а ще надасть дошкільній освіті столиці пріоритету, відобразить її здобутки, задовольнить потреби прогресивних столичних педагогів і батьків. Певні, за таких умов програма буде корисною для кожної дитини-киянина. Для цього ми вже започаткували **експериментальне педагогічне дослідження** «Виховуємо киянина» на основі впровадження програми в освітній процес дошкільних навчальних закладів.

Отже, упровадження програми «Я — киянин» в освітній простір передбачає широкі можливості для комплексного варіативного використання виховних традицій різних регіонів України та світової педагогічної думки, які адаптовані до реалій сучасного життя в столиці.